

Виборчий закон до Галицького крайового сейму відображав інтереси заможних верств. До складу сейму автоматично, за посадою, входили так звані вірилісти – митрополити, єпископи та ректори Краківського і Львівського університетів. Виборче право не було загальним і рівним.

Більшість у сеймі мали польські консерватори. Українці, згідно з виборчим законом, могли здобути до третини місць (щонайбільше 50). Але на практиці, через порушення законності на виборах, обирали (від 1870-х) тільки близько 15 депутатів.

Сейм урядовав двома мовами: польською й українською. Остаточо статус української мови затвердили 27 квітня 1866 року.

До компетенції крайового сейму належали справи про охорону лісів, полів, використання водних ресурсів, розвиток сільського господарства і промислів, влаштування громадських органів управління, крайові шляхи сполучення (за винятком залізниць і навігації), відкриття народних та професійних шкіл, постанови про мову викладання в навчальних закладах, утримання лікарень та різних добродійних закладів, формування прибуткової і видаткової частин місцевого бюджету тощо.

Законодавча компетенція сейму відкривала можливості для розвитку національних культур, упорядкування соціально-економічних відносин і системи місцевого самоврядування, узгодження інтересів різних суспільних груп.

Політичне значення сейму перевищувало його компетенцію: він обговорював усі актуальні питання державного та крайового життя, був головною ареною формування українсько-польських взаємин, сприяв утвердженню парламентаризму.

1. <http://www.radiosvoboda.org/content/article/24333451.html>
2. *Історія держави і права України. Частина 2: Підруч. для юрид. вищих навч. закладів і фак.: У 1 ч. / За ред. акад. Академії правових наук України А. Й. Rogozhina. – К.; Ін Юре. – 1996. – 448 с.*
3. *Лановик Б, Матейко Р., Матисякевич З. Історія України. – К., 2000.*
4. *Рибалка К.І. Історія України. – Ч.І. – К., 1994.*
5. *Семененко В.І, Л.О.Радченко. Історія України. – Харків, 2000.*
<http://galychyna.info/1/14/133-galickij-sejm.html>
<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=32197>

РІВНЕНСЬКИЙ ПЕРІОД ДИРЕКТОРІЇ УНР

Приходько Петро

10 клас, Комунального закладу «Школа-інтернат
П–ІІІ ступенів «Рівненський обласний ліцей»,
petropryhodko@ukr.net

Актуальність теми полягає у недостатньому дослідженні сучасною історичною наукою періоду перебування Директорії у Рівному (квітень-травень 1919 р.). І хоча на сьогодні існують поодинокі розпорошені в архівах матеріали, присвячені даній проблемі, проте вони не дають загальної картини хронологічної послідовності подій. Ця доба є важливим чинником складних державотворчих процесів в Україні і характеризується цілеспрямованою діяльністю Директорії щодо створення самостійної незалежної держави.

- Історична доля пов'язала Директорію УНР із волинською землею у квітні-травні 1919 р. Боротьба проти зовнішнього ворога перетворила Волинську губернію на місце скупчення значних військових формувань та зосередження тут керівництва Директорії УНР. У добу Директорії УНР волинські землі стали регіоном інтенсивних військово-політичних подій із відстоювання української державності. Така ситуація мала як позитивний, так і негативний вплив на соціально-економічний, культурно-освітній та політичний розвиток волинського краю;

- можемо констатувати, що зміна Гетьманату Скоропадського на Директорію суттєво не вплинула на покращення соціально-економічних та суспільно-політичних показників життя волинян;
- з кожним днем існування Директорії ставало зрозумілішим, що всі відозви, заклики та гасла, проголошені керівництвом антигетьманського повстання, згасли в безкінечних протиріччях та суперечках прибічників соціал-демократії і сторонниками самостійницького шляху розвитку держави. Якщо в перші дні діяльності нової влади у відозві до народу зазначалося, що необхідно об'єднатися у боротьбі проти ворогів і повернути соціальні і політичні здобутки революційної демократії на вільній українській землі, то невдовзі відсутність чіткої політичної платформи та ідеологічної бази для антибільшовицької пропаганди мали свої негативні наслідки;
- Волинська губернія, переставши бути прифронтовою територією у Першій світовій війні, постала полем битви за українську державність;
- Директорія намагалася вирішити заполітизоване земельне питання, прийняла відповідні закони, яких через відсутність стабільності у державі так і не запровадили;
- 9 квітня було створено новий уряд у Рівному на чолі із соціалістом Борисом Мартосом, який узяв курс на утворення робітничо-селянських трудових рад;
- автономістська ідея Володимира Винниченка не мала більше місця у колах Директорії, адже постала нова ідея незалежності – ідея Симона Петлюри;
- Соціал-революціонери вимагали від С. Петлюри запровадження в державі соціалістичного ладу та ведення переговорів із російськими більшовиками. Права опозиція, до якої входили «самостійники», республіканці на чолі з Є. Архипенком та Є. Петрушевич і П. Андрієвський, висловлювала невдоволення особами Симона Петлюри (за режим особистої влади) та Бориса Мартоса (за симпатії до більшовиків).
- До протистояння правих сил з урядом Б. Мартоса долучився отаман Володимир Оскілко, який належав до партії соціалістів-самостійників. Уряд вимагав у С. Петлюри усунення отамана від влади, оскільки той становив загрозу діяльності державних органів. В. Оскілко, який завдяки Головному отаману займав високий пост командувача Північної групи українських військ, не визнавав уряду Б. Мартоса, називаючи його більшовицьким;
- Володимир Оскілко став отаманом Північної групи військ УНР, згодом підняв повстання проти уряду Директорії. Заколот був придушений. Оскілко, який мав нестабільну позицію у власних переконаннях, не зумів стратегічно розумно зорганізувати власний наступ на Директорію;
- під час перебування Директорії УНР на Рівненщині жодних повстань, окрім Оскілковського, не було. Тобто народ не підтримував жодної з позицій щодо державного статусу України та існування Директорії як головного реалізатора Української революції у квітні-травні 1919 р. Як бачимо, суспільна позиція залишалася нейтральною.

1. Бухало Г. *Волинь – Симону Петлюрі* // Дзвін. – 1996. – 24 травня. – С. 3.

2. Бухало Г. *Нічний постріл у Городку* // Вісті Рівненщини. – 1992. – 28 березня. – С. 3.

3. Винниченко В. *Відродження нації. Частина III. Репринтне відтворення видання 1920 року.* – К., 1990. – 542 с.

4. Горак В. *Боротьба двох отаманів* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.incognita.day.kiev.ua/borotba-dvoх-otamaniv.htm/>

5. Гунчак Т. *Україна: перша половина ХХ. Нариси політичної історії.* – К. : Либідь, 1993. – 288 с.